

STARI I NOVI SUSRETI U AFRICI

Engelbert Mveng, *Identità africana e cristianesimo*, Torino 1990.

Isusovac iz Kameruna, *pater Engelbert Mveng*, naklonjen je teologiji oslobođenja, kao i mnogi teolozi iz Afrike francuskog jezičnog područja. To je čovjek široke kulture: slikar, pjesnik, sveučilišni profesor, osnivač centra za liturgijska istraživanja i utemeljitelj jedne ženske redovničke kongregacije. Od 1964, pa dalje sve do naših dana, pater Mveng je u više navrata "prošarao" Afriku tražeći i posjećujući ono što je ostalo od starih afričkih većih ili manjih kraljevstava, od *fetiških samostana*, svetišta, nekropola i inicijacijskih mjesta. Reći će: "Susreli smo učitelje početnike i učitelje koji su uvodili kroz inicijacije u tajne, susreli smo svrgnute kraljeve i preživjele prinčeve, susreli smo rapsode, aede, pjesnike, glazbenike, bolničke vračare, privatne iscjelitelje ..."

U vrijeme kada se Crkva priprema za posebnu sinodu o Africi i afričku sinodu potrebno je da što veći broj članova Crkve upozna *crni kontinent* u svim njegovim vidovima, a posebno način na koji čovjek Afrike proživljava i živi kršćanstvo. Pater Mveng ima prilično jasne ideje o ulozi afričkih teologa u društvu koje se vrlo brzo mijenja. Knjiga *Identità africana e cristianesimo*, što je koncem 1990. izišla u Torinu, predstavlja sintezu cjelokupne misli Mvenga. Svoje izlaganje u knjizi autor će započeti tvrdnjom: "Naš tekst se zanima za konstitutivne elemente osobe u crno-afričkoj antropologiji. Naša studija je zapravo razmišljanje i sinteza koja polazi od početaka afričke tradicije, one već sabrane i kodificirane koja pripada pisanoj tradiciji, a nije se zaboravilo ni ostale, još brojnije, koje pripadaju usmenoj tradiciji". Listajući knjigu možemo vidjeti da antropološka istraživanja počinju s istraživanjem velikih egipatskih kozmogonija u četverostrukoj tradiciji: Heliopolis, Memfis, Hermopolis i Teba. Pater Mveng kaže da moderna afrička kultura upravo u tim tradicijama ima svoja bliža polazišta, a da dovoljno neistražena usmena literatura nudi "nepregledno polje mitova i legendi" i da bi zato njegovo istraživanje bilo nepotpuno kada ne bi imalo svoju nepropustljivu nadopunu u direktnom dodiru s tim autentičnim točkama afričke tradicije.

Iz istraživanja na spomenutim putovanjima kroz Afriku izrasle su refleksije donesene u knjizi o kojoj govorimo. Prva tri poglavlja knjige daju nam u ruke ključ čitanja i razumijevanja same knjige, odnosno ključ ulaženja u razumijevanje afričke kulture. Od četvrtog poglavlja počinje sučeljavanje Afrike i kršćanstva: duhovnost, kultura i posvećeni život. Traže se putovi za produbljenje dijaloga kršćanstva i afričkih tradicionalnih religija, "dijaloga koji je stalno postojao a sada se posebno odnosi na povijest novijih kršćanskih misija u Africi." Po autoru, te misije prihatile su kao svoju *strategiju* tezu o *evanđeoskoj pripravi* afričke duše po posredovanju tradicionalnih religija; to je teza o tzv. *klicama u očekivanju*. Razgovor u knjizi kroz daljna poglavlja odnosi se na stari i vrlo aktualni problem afrikanizacije Crkve, kristijanizacije Afrike i inkulturacije Evanđelja. Pisac tu problematiku osvjetljava, među ostalim panoramskim pregledom dokumenata Crkve počevši od *Instrukcije* što ju je *Propaganda Fide* 1659. uputila misionarima sve do dokumenata naših dana, govori o evoluciji te ideje; i zaključuje: "Afrikanizacija Crkve jedan je bezgranični izazov, ali ne

smijemo ga se bojati, jer je Gospodin obećao da će biti s nama do konca vremenâ".

Knjiga *Identità africana e cristianesimo*, u opsegu od 210 stranica, donosi rasprave i o drugim pitanjima: odnos religije, mira i ideologije u Africi, problem Južnoafričke Republike, afrički koncil, Crkva i solidarnost sa siromasima, itd. Afričkom koncilu, ovaj vrlo angažirani afrički isusovac, posvećuje čitavo jedno poglavlje u kojemu govori o koncilskoj tradiciji u staroj afričkoj Crkvi, o suvremenoj koncilskoj tradiciji u misijskim zemljama te o povijesnim i teološkim temeljima za afrički koncil danas. Na blagdan Bogojavljanja 1989. papa Ivan Pavao II. najavio je posebnu Sinodu afričkih biskupa i na tu temu se je kasnije vraćao, osobito na svojim pastirskim pohodima po Africi. Papa, što je razumljivo, radije govori o afričkoj sinodi nego o afričkom koncilu, i time kao da želi predusresti neke tendencije o možda nametanju (sada) afričkog modela kršćanstva cijeloj Crkvi kada se Crkva u Africi želi osloboditi europskog-zapadnjačkog modela. U najnovije vrijeme, što se više približava Sinoda, to se opet sve češće čuje riječ *afrički koncil*, čemu otvoreno nije nesklon i naš autor. "Afrički koncil ulazi u tradiciju Crkve; on je prijeka potreba za afrički episkopat i sav kršćanski svijet Afrike, - oni su, naime, odgovorni za evangelizaciju našega kontinenta..."

Toliko toga imamo još učiti o *crnom kontinentu*, a najbolje je ako to učimo od njih samih i zato je ovo djelo zanimljivo i korisno za bolje upoznavanje Afrike i kršćanstva, a sve iz afričke perspektive. (Prema: G. Ballucci u *Civiltà cattolica*)

Petar Zdravko Blajić